

RÓZSA UJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS
RÓZSÁSZAT KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

III. évfolyam.

4-ik szám.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

DR. KAUFMANN ERNŐ, PÉCS-SZABOLCSON.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, december, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: évenként 2 frt, félévre 1 frt. — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindennemű küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

☛ A német kiadás előfizetési árai ugyanazok.

PÉCSETT, 1889.

NYOMATOTT ENGEL LAJOSNÁL.

RÓZSA UJSÁG.

Tartalom. Színes műmellékleteink. — Magastörzsű rózsaalany a jövő számára. — A keresztmetszéről. — Sportképződés a Gloire de Dijonnál. — Eszleletek a rózsavetemény körül. — Comte Henri Rignon. — Kérdés. — Louis Philippe. — Perle de Lyon. — Papa Gontier — Charles Lefebvre. — Vértárgya. — A vértetű pusztítása — Kétes eredetű körtefaj. — Törpe díófa. — Új eperfa Tonkingból. — Két új szamócafaj. — Ti-Koua fügefaj. — Prescott Wonder, meglehetősen ugorka. — Lagenaria verrucosa. — Egy új vadrózsa. — Cidonia japonica. — Egy új Clematis. — Pelargonciák átteleltetése. — Mina lobata. — Kéksziñű Gladiolus. — Magyar rózsák Párisban — A jövő év kritikus nanjai. — Jean Souport. — Új rózsatajok. — Irodalmi szemle. — Színes műmelléklet: Comte Henri Rignon.

SZINES MŰMELLÉKLETEINK.

Végre tehát teljesedett azon forró óhaj-
tásom, hogy a Rózsa Ujság m. t. olvasóinak
igéretemet beválthassam. Lapunk ezentűl
önálló színes műmellékletekkel léssen feldiszitve,
még pedig olyanokkal, melyek a versenyt
bármelyik hasonczélú európai műtermékkel
bizvást kiállják. A rajzok kivitele személyes
utasításaim alapján történik; mintául részint
maga a természet, részint a külföldről eredő,
rózsaábrák szolgálnak. Az ábrák alakításánál
teljesen mellőztem az ismeretes külföldi alap-
mintákat; azt tapasztaltam ugyanis, hogy
ezeknél többnyire csak arra fektették súly,
hogy az ábrát viselő rajzterület minél több,
néha teljes rendetlenségben felrajzolt rózsá-
alkatrészekkel legyen telenyomatva, mi által
egyrészről nagy tarka-barkaság keletkezik, más-
részről pedig a szemlélő nem képes magának
tisztá fogalmat szerezni a rózsá természetes
tartásáról. Miután vállalatomnak egyik főcélja,

a kerti rózsákat lehetőleg növényntani saját-
ságaik szerint is ismertetni, az ábrák rajzolásánál
a mennyire lehetett, különös figyelem-
ben részesültek a botanikai jellemvonások is
s mondhatom, hogy jeles aquarellistánk:
Ftacsik úr, e tekintetben is kitett magáért.
Tekintetbe vettem még azon körülményt is,
hogy a rózsák a felnyilásnak azon időpont-
jában ábrázoltassanak, midőn azok a lemet-
zéshez alkalmas pompájukban diszlenek;
ennek megfelelőleg a teljesen szétnyílt, alak-
vesztett rózsák tarkító ábráit jónak láttam
mellőzni. — Ezentűl minden fűzethez egy
önálló színes ábra fog csatoltatni, sőt e színes
ábrák egyenkint is kaphatók lesznek s így
nagyban reményelem, hogy lapunk eme töké-
letesbitése csak növelheti ama bizodalmat,
melylyel a m. t. olvasóközönség vállalatom
iránt már eddig is viseltetett.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Kaufmann Ernő
szerkesztő-tulajdonos.

MAGASTÖRZSÜ RÓZSAALANY A JÖVŐ SZÁMÁRA.

Fröbel Ottó-tól Riesbach-Zürich.

A rózsatermelése, mely különben is mindenkor jelentékeny volt, a kertészeti üzletben néhány év óta oly óriási lendületet nyert, hogy némely vidéken az alanyul használt erdei *Rosa canina* rendkívül megfogyott s e fogyatkozás mindinkább megnehezíti a magastörzsű rózsák termelését. — Ennek megfelelőleg kísérletek tétettek, e vadrózsának magvaiból magastörzsű alanyokat tenyészteni s ma e tekintetben már el is értük azon pontot, mely végállomásnak tekinthető s melynél a rózsatermelő biztos ítéletet hozhat a felől, hogy pl. a magoncztörzs fog-e a jövőben alanyul szolgálni kerti rózsáinknak, vagy sem. — Én azt hiszem, hogy ezen kérdés egyáltalán igenlő felelettel dől el; a kételkedőket rövid idő múltán tények fogják meggyőződésre bírni.

Azonban felmerül a kérdés, hogy: vajjon e célra alkalmas-e a *R. canina*, vagy helyettesíthető-e lehetőleg valamely más, jobb faj által? Erre vonatkozólag a csipkerózsával mindenhol kísérleteznek, sőt alkalmas alanyok nyerése céljából más rózsafajokkal is tétettek kísérletek. E kérdés megoldásában, egy középázsiai rózsafajjal már 10 év óta magam is fáradozom; ez idő alatt egyik kísérletem a másikat követte, míg végre ma már azon meggyőződésre jutottam, hogy a *R. canina* kísérletem tárgyától messze elmarad s vele szemben képtelen a versenyre.

Ez természetesen nagy mondásnak látszik s alig remélhetem, hogy az érdekelt köröket nézetem számára egyhamar megnyerjem; azonban egyáltalán nincsen szándékomban visszavonulni, mivel erős bennem a meggyőződés, hogy a tények ezt számomra minden jelentékenyebb nehézség nélkül ki fogják eszközölni. — Vétessenek tekintetbe az általam elért eredmények s azután nem bánom, mondassék ki az ítélet!

A magról tenyésztett magastörzsű *canina*-alanyok hátrányai immár annyira ismeretesek, hogy azok részletezéseibe itt nem bocsátkozom. — A kísérletem tárgyát képező

új rózsafaj neve: *Rosa laxa Lindley*; (*R. clinophylla* Red.) magvait Szt.-Pétervárról, Dr. Regel Ed.-tól, több ujonan importált közép-ázsiai fajokkal együtt kaptam s immár csaknem 20 éve, hogy belőle az első veteményt készítettem, mely idő óta e fajjal többszörös kísérleteket téve, természetét alaposan kiputathatottam. Különösen magára vonta figyelmet e rózsza akkor, midőn erős, de feltűnően sudaras felmeredő növése által, a kísérlet alatt levő többi rózsafajok közül szembezőkőleg kivált.

Ez a rózsza nemesak erős egyenes, sőt nem ágazó, mindenkor sudarasan felmeredő s csak néhány veszélytelen tuskével fegyverzett vesszőket hajt, hanem különösen kitűnik, — nézetem szerint ama kiváló jó tulajdonsága által, — hogy gyökérhajtásokat, ugynevezett futóhajtásokat soha sem hoz. Ezen kiválólag jeles tulajdonság, kapcsolatban a vaskeménysgű, sudarasan felmeredő, csaknem fegyvertelen, igen kevés belet s túlsúlyban erős faanyagot tartalmazó hajtásokkal, kiinduló pontját képezték kísérleteim egész láncolatának. Az évek folyamában a vázolt tapasztalatokhoz azonban még olyanok is járultak, melyek az előbbienekkel összegezve, nekem a fajról oly meggyőződést szereztek, miszerint most már bátran merem állítani, hogy e rózsában a csipkerózsának nagy horderejű helyettesére akadtunk.

Soha, még a jól ismert 1870—71 és 79—80-ik, kivételesen igen zordon téli időjárások alkalmával sem tapasztaltam, hogy e rózsza hajtásainak még csak legvégső gyengéd csúcsai is elfagytak volna.) Daczol e faj a tél legzordonabb hidegével is, a mi pedig tudvalevőleg a legtöbb, különösen a szabadban álló rózsák termelésével foglalkozó kertésznél óriási jelentőséggel bír.

A mi zürichi, különösen nedves s a nyári melegségben szükölködő éghajlatunk

*) E rózsza hazája Koch K. szerint: Svédország, Norvégia és Oroszország északi része. (Szerk.)

alatt, a *R. canina* rendszeren a késő őszen is fejlődik s életműködését addig folytatja, míg az első fagyok azt meg nem akasztják. Ez oknál fogva nekünk a *R. caninára* nemesített thearózsáknál csak kivételesen sikerül oly kiérlelt fához jutnunk, melynél a nemes rózsza kifogástalanul áttelelhetne s így a csipkerózsára nemesített thea-állományunkban minden évben jelentékeny veszteségeket szenvedünk. Egészen másként áll azonban a dolog azon kerti rózsáinknál, melyek a *Rosa laxa*-ra vannak nemesítve. — Az ily rózsák a szabadban nem hajtának korábban, mint amazok, azonban életműködésüket korábban, néha már augusztus végével, máskor kedvezőbb viszonyok közt legkésőbbben szeptember közepén szüntetik be. Ennek megfelelőleg, a *R. laxa*-ra nemesített kerti rózsza, pl. egy thearózsza, kényszerítve van hajtását szintén korábban beszüntetni, melynek következtében fáját jól megérlelheti s így egy erőteljes, sokkal érettebb és tartósabb koronát biztosít, mintha a csipkerózsára lett volna nemesítve, sőt a telet is könnyebben ki fogja állni.

Ezen kiváló előnyökhöz sorakozik azonban még a *R. laxa* azon további jó tulajdonsága is, hogy magastörzsű alanyok képzésére *igen könnyen tenyészthető*.

Minthogy egy *R. laxa*-val beültetett terület leírásából eléggé tiszta fogalmat magunknak nem igen alkothatunk, magonciskolánknak egyik ama részét, melyben már a kiásáshoz alkalmas törzsek vannak, lefényképeztettem. Ezen képről a rózsza küleme természetes viszonyaiban tárul szemeink elé; bárki meggyőződhetik felőle, hogy egy ily magoncztelepnél a sorok, még a kertész hozzájárulása nélkül is oly tisztán s elkülönítetten

állnak egymás mellett, hogy a szemlélő azt egy egészen új, jó benyomást keltő tünevénynek fogja tartani. És valóban, még egy diszcserjékkal beültetett terület sem mutathat kevesebb vadonságot, mint a *Rosa laxa*-nak eme telepítvénye. Egy ily ültetvény a vadonczrózsának oly eszményi szépségét képezi, minőnek azt a rózsász egyáltalán óhajtja, de eddig még el nem érhetette.)

Hátra van még felemlítenem azon körülményt, hogy ezen új alanyra valamennyi kerti rózsza épp oly teljesen, gyorsan és biztosan szemezhető, mint pl. a csipkerózsára s ez éppen úgy vonatkozik a gyökérszakra eszközölt szemzésekre, valamint a magas nemesítésekre is. Rendelkezünk immár 2—3 éves bokor- s ugyanilyen magastörzsű nemesítvényekkel a kerti rózsáknak sokféle válfajából, melyek után képesek is vagyunk már ez alanyról tökéletes ítéletet mondani.

Végre még azon körülményre is felhívom az érdeklődők figyelmét, hogy, miután a *Rosa laxa* vegetációját korábban beszünteti, mint a csipkerózsza, a reá nemesített rózsák pihenési időszaka is korábban kezdődvé, ezek a *korai* hajtásra jól be fognak válni s előre láthatólag 1—2 hónappal korábban lesznek hajtathatók, mint a csipkerózsára szemzettek.

E közlemények után nem akarom a *Rosa laxa* részletes leírásával az olvasót fárasztani s itt még csak azt említem fel, hogy e rózsza a *R. canina*-tól, vagyis a mi erdei csipkerózsánktól lényegesen különbözik s inkább hasonlít az úgynevezett almarózsához: *Rosa villosa* Lin. var. *pomifera* Herm.

*) A beküldött fénykép és a tenyésztőtől kapott rózsátó, ez állítás valóságáról bizonyosságot nyújtanak. (Szerk.)

A T-METSZÉSRŐL.

Kilényi János-tól, Arad.

A Rózsza Ujság mult számaiban érdeklél olvastam Kherndl ur közleményeit s miután azokban a szokásos T-metszésről is említés tétetik, nem állhatom meg, hogy erre pár észrevételt ne tegyek.

Bárhol olvastam még eddig a rózsza szemzéséről, mindig ezt a T-metszést ajánlották, pedig nézetem szerint ennél sokkal jobb és biztosabb is, az alanynak fordított I-metszése, különösen ha nagyon gyenge

háncsu rózsát, mint pl. Niphétos, Goubault, vagy liliputi rózsákat s több eféléket akarunk szemezni. A T-metszésbe fölülről toljuk a szemet, mely műtét alatt a gyengébb háncsu szem rostjai nem ritkán elgörbülnek, sőt el is törnek s így a sikeres odanövést kockáztatják, míg a fordított L-metszésbe a szemet, a levélnyélnél fogva egy pillanat alatt feltolhatjuk. Ily eljárásnál a nemes szemet viselő paizsocska soha el nem görbül, sokkal kisebb függélyes metszést is igényel s végre, ha nem rendelkezünk elég jó raffiával, vagy

egyébb jól fedő kötélekkel, az ilyen metszésbe az esővíz sem hatol be oly könnyen, mint az általában ismert és gyakorlatilag alkalmazott T-metszésnél. — Nagyon természetes és önkényt következik, hogy a fordított L-metszésnek megfelelőleg, a nemes szemet viselő paizsocskának is fordított alakul kell birnia ; itt tehát a paizs csúcsos vége a szemfelőli részre, alapja pedig a levélnyélnél felére fog jutni. — Ez lenne megjegyzésem Kherndl ur, különben jól sikerült cikkére.

SPORTKÉPZŐDÉS A GLOIRE DE DIJON-NÁL.

Boross István-tól, Sárbogárd.

A Rózsa Ujság ez évfolyama 2-ik számában említés tételik a Beauté des Prairies futórózsának egy sajtószertű sportjáról, mely az elmúlt nyáron Hess János ur szabolcsi kertjében mutatkozott.

A futórózsáknál egy sportképződés a legnagyobb ritkaságok közé tartozik ; a többi csoportoknál azonban, de különösen a thearózsáknál, a dimorphismus nem mondható valami rendkívül ritka jelenségnek ; példa ez legujabb időben : The Bride, Mad. Josephine Mühle, Fürst Bismark, Mad. Tixier, Pride of Reigate, Comtesse [Antoine Migazzy s több eféle, nagy nevekkal s még nagyobb árakkal forgalomba hozott ujdonságok.

Egy ilyen sportképződést tapasztaltam már a múlt, 1888-ik nyáron egyik Gloire de Dijon-tőmön. Míg a többi rózsza a rendes szineződést mutatta, addig egy hajtás végén rózsaszinbe áthajló sötétsárga, feltűnő vörös foltokkal tarkázott rózsza nyilott. Nagy érdekel vártam ez év tavaszán az érintetlenül hagyott ág viritását, a mi május hó végével

be is következett, sőt nagy öröömre az elmúlt évben észlelt tarka sportvirágokat hozta, melyek későbbben, a nyár folyamán még az oldalhajtásokon is mutatkoztak.

Most már csak az a kérdés, hogy e sport állandósítható lesz-e, vagy sem ? — E célból az anyató még a jövő tavasszal megfigyelés tárgyát fogja képezni s ha a tarka rózsák ismét megjelennek, ugy e kétalakulat többszörösített fog s ha csakugyan állandónak mutatkoznék, valamely őt megillető néven, a forgalomba fogjuk hozni.

* * *

E közlemény kapcsán nem mulaszthatjuk el az érdeklődők tudomására hozni, hogy a szerkesztőség kísérleti kertjében egy 4 éves Gloire de Dijon egyik hajtásának csucsnán, egy teljesen aransárga, a Fürst Bismark-hoz tökéletesen hasonló sportot észleltünk. Ezen sporthajtás végső csúcsrügyei elszemeztettek s most nagy érdeklődéssel várjuk az eredményt. (Szerk.)

ÉSZLELETEK A RÓZSAVETEMÉNY KÖRÜL.

Spöner Adolf-tól, Arad.

Néhány év óta a rózsza müleges párosításával foglalkozván, megvallom, hogy e müvelet, a kezdetben tapasztalt sikertelenség

következtében csaknem kedvemet vette annak további folytatásától. Nagy kitartás és a dolog szorgalmas tanulmányozása után azon-

ban mégis annyira vittem már, hogy 1887-ben 60 termékenyítés közül 15 sikerült; 1888-ban éppen 100 párosítást végeztem, melyek után 34 sikerült; az idei 50 párosításom azonban már 36 darab szépen érő és most, szeptember közepén már sárgulni kezdő gyümölcsrel kecsegtet. Ugy hiszem, hogy az idei időjárás kedvező volt a műleges párosításokhoz. A mult évi termékenyítések után oly gyümölcsöt is nyertem, mely 42 darab jól kifejlődött érett magvat szolgáltatott s reményelem, hogy az idei gyümölcsökből is több darab fog ily mennyiségű érett magvat szolgáltatni.

A mult őszszel, november közepén elvett magvak kikelésére nézve igen érdekes tapasztalatokat szerezhettem. A magvakat kizárólag cserepekbe, jó laza földbe vettem, mire kellő öntözés után a cserepeket egy e célra ásott gödörbe helyezve, a felső nyílást deszkákkal fődtem el, sőt a nagyobb hideg beálltával a deszkára még egy vastagabb szalmaborítékot is alkalmaztam. A tél folyamának egyik melegebb napján a borítékot fölemelve, nagy megütődéssel kellett tapasztalnom, hogy a cserepek egészen át voltak fagyva s tartalmuk egy jeges tömeggé merevült. Azt hittem most, hogy thearózsáim magvai elpusztultak; — e föltevésém azonban tévesnek bizonyult, mert alig következtek be a melegebb tavaszi napok, az elveszettnek vélt magvak márczius — áprilisban tömegesen keltek ki, mely kikelés még akkor is folytatódott, midőn a vetéseket egy kihült melegágyba helyeztem át. — A 4—5 levélkével bíró, 5—10 cm. magas, erőteljes plántákat egyenkint cserepekbe ültettem, mely alkalommal karógyökereiket bekurtítottam s mondhatom, hogy ennek daczára igen jól megeredtek s az átültetést ugyszólván meg sem érezték. Az így átültetett plántákat ismét egy kihült melegágyba helyeztem, hol azok az időjáráshoz képest többé-kevésbé fődött légkörben fejlődhettek. Az öntözés mindig óvatosan

történt, az edények földje soha tulságos nedvesen nem tartatott, hanem folyton arra törekedtem, hogy az mérsékelt, egyenletes nedvességü maradjon. Ilyen kezelés mellett magonczaím oly szép fejlődésnek indultak, hogy augusztusban az edényeket a hidegágyból kiszedve, a szabadban árnyékos helyre tettem, hol azután mérsékelt nedves tartás mellett vigan tovább fejlődtek, sőt némelyik oly erős növésünek mutatkozott, hogy róla már az első nyáron is szemzéseket tettem, bár ezek alvók maradtak.

A magvak kikelésekor még azon fontos tapasztalatra is jutottam, hogy a tavasz folyamán elkésve kikelt plántácskák rendszeren elpusztultak. A meleg nyár beálltával a magvak további kikelése is megszűnt, azonban a melegágyból kivett cserepekben augusztus hónapban nagy meglepetésemre ismét kelni kezdtek a hátramaradt magvak s küztük két plánta a műlegesen termékenyített Maréchal Niel-ről származott; ezek most tökéletesen egészségesek, sőt nagy reményem van hozzá, hogy belőlük erős rózsatóket nevelhetek. Tudomásom szerint a Maréchal Niel-ről érett, csiraképes magvakat még senki sem termelt s így nagy örömömré szolgálna, ha ezekről mint első, hasznavehető ujdonságot nyerhetnék. A Maréchal Niel-t mult évi május hó 15-én termékenyítettem meg; a gyümölcs szépen kifejlődött, meg is érett úgy, hogy november elején belőle 11 darab szépen kifejlődött magvat vethettem el; e magvakból kelt ki augusztusban a két főntemlitett plántácska. Be van tehát bizonyítva, hogy éghajlatunk alatt egy nyár folyamán még a Maréchal Niel-ről is lehet érett magvakat nyerni, pedig Drögemüller állítása szerint a thearózsák gyümölcsének megérleléséhez csaknem egy esztendő kívántatik.

Magonczaím sorsáról a tisztelt olvasókat bátor leszek annak idejében e lapok hasábjain értesíteni.

COMTE HENRI RIGNON.

Szines ábrával.

Az ismeretes lyoni rózsacég: J. Pernet fils-Ducher már több, igen nevezetes rózsaujdonsággal lepte meg a piacot. Elismeréssel kell adóznunk ama törekvéseknek, melyek e czégnél újabb időben fölmerülnek; nevezetesen dicsőretre méltó, hogy szakítva a régi francia szokással, hogy t. i. az ujdonságokat természetadta magvakból nyerték, e termelőnél már rendszeres műleges párosításból nyert ujdonságokról szólhatunk. Ez esetben a párosítás tárgyát a világszerte ismert remontáns rózsza: Mad. la Baronne A. de Rothschild képezte, melyről Pernet a Mad. Falcot himporával eszközölt párosítás után a Mlle. Germaine Caillot theahybridát nyerte. Egy ily, a Ma Capucine thearózsa himporával tör-

tént termékenyítésből származik a *Comte Henri Rignon* is, mely a tiszta theahybridák jellegével birva, alacsony, de aránylag erős, egyenes növési igen kemény faj, melynek nagy, gömbölközt virágai szépen alkotottak, itt-ott kifehéredő rezes-sárga színűek, a középben fakórózsaszínnel és hajnalpirossal árnyékolva. A rózsza tartása kifogástalan; néha többesével, de legtöbbször egyesével álló dús virágzata, jellegének megfelelőleg rendkívül gyakran megújul. A múlt év június 24-én megalakult lyoni bizottság e rózsáról nagy elismeréssel nyilatkozott s a termelőnek megszavazta a bronzérmét, mit a lyoni egyet nagygyűlése ugyanazon év július 21-én Pernet-nek át is adott.

K E R D É S.

A Rózsa Ujság 3-ik számának irodalmi rovatában azt olvasom, hogy a francia *Journal des Roses*-ben valaki D. T. F. aláírással azt ajánlja, hogy a Maréchal Niel-nél, folytonos és dús virágzat nyerése czéljából kis koronára törekedjünk, meg néhány erősebb

zöld hajtását messzük ki. Hogyan lehetséges a M. Niel-nek kis koronát hagyni? — En ezt képtelenségnek tartom.

Arad, 1889. október 12-én.

K. J.

B I R Á L A T O K.

Louis Philippe.

Bengal. — (Angers.)

Anthérose, Buret, Crown, La Superbe de Bengale, Prince Eugène, Purple, Triumphant. — Egyike ama bengálrózsáknak, melyek Franciaországban e század elején hoztattak a forgalomba s csakhamar általánosakká váltak. Annyit tudunk felőle, hogy Angers-ből származik, genealógiájára nézve azonban hiányoznak az adatok. — Szép biborpiros, a szirmok csúcsa felé bársonyos, központja felé világosabb; kicsiny, vagy középnagy, igen lazán telt, tökéletes csészealakú, jó tartás-

sal, de teljesen illattalan. Számos porodái igen jól fejlettek, a gyér számu, szintén jól kifejlődött bibék, egy pamatba foglalt alacsony karminpiros száron ülnek. Az öt kehelyszírom hosszú, keskeny, széleik többnyire épek, csak kivételesen itt-ott vékony hosszú függelékkel ellátva, csúcsaik hosszan és hegyesen végződnek; küllapjuk fénytelen, a csúcsok végén rövid, de erős orommal, mirigyszőrök igen gyéren s különösen a szélek táján, de itt is csak durványokban található; belső lapjuk sűrű fehér gyapjazattal bélelt, a széleken bolyhos. Maghon igen jól

fejlődött, köcsögalaku, felül jól befűződve, gyengén hamvas, fénytelen, egészen csupasz. Virágkocsány hosszú, erős, a napoldalon karminnal barnított, csak elszórtan álló apró sertékkal s mirigyszőrökkel borított. A karsu levélnyel jól megnyúlt, alul 3—5, néha jól kifejlődött hátrahajlott erősebb tuskéval s igen rövid szőrmirigyekkel ellátva; fölül szélesen, de sekélyen barázdált, melynek oldalain szintén igen apró szőrmirigyek foglalnak helyet. Melléklevelek keskenyek, néha kissé kiszélesednek, hosszú keskeny csúcsokban végződve, széleiken hosszabb-rövidebb, váltakozó mirigyszőrökkel pillázottak. A ritka lombzat keskenyebb, csúcsán megnyúlt 3—7 levélből áll, melyek fölül fénylő sötétzöld színűek, fiatal korban pedig különösen az alsó lapon karmin-barnásan színezettek, széleik tisztán és szabályosan egyszer fűrészeltek. A bokor növése igen mérsékelt és alacsony, oldalt elágazó sima hajtásai bédúsak s csak igen elszórtan álló, aránylag nagy, hirtelen karsuvá hegyesedő barna tuskékkal fegyvereztek. Virágzata igen dús, többnyire hármásával a hajtások végén, korán megjelenő s az egész nyár folyamán szakadatlanul megújuló; első virágai műlegesen párosítva, november közepéig teljesen megérlelik a gyümölcsöt, melyben azonban mindig csak 1—4 csiraképes mag foglaltatik. Dugványtői csoportosításokhoz igen előnyösen használhatók, sőt edénybe ültetve a korai hajtásra is igen alkalmasak. Nemesíthetjük e rózsát még félmagas, vagy magas alanyokra is, mely alakban sokkal erősebb növéssé s mint folyton virágzó kerti alak igen jól megállja helyét. Nyesése jó rövidre vétesék, télire pedig száraz, valamivel melegebb takarót igényel. — Ez a rózsza sokkal inkább el van terjedve, mintsem hinnők; különösen nagyban termeltetik a kisvárosi kertészek által dugványokról s mint edényrózsát, léptenyomon láthatjuk a konyhák és előszobák ablakaiban, de különösen a szegényebb sorsú családok hajlékaiban, hol fogyatékos ápolás mellett is háladatosan virágzik; — egyik jeles tulajdonságai közé tartozik, hogy biborpiros virágai elvirításkor nem veszik fel a hervadást jelentő lillaszint.

Perle de Lyon.

Thea. — Ducher, 1872.

Szép sötétsárga, néha a központ felé sötét narancsszinű, a szirmok csúcsai felé világosabb; a szirmok hátsó felének színezete alig tér el némileg a belső színeződéstől, hanem szép szabályos, gyengén bemélyedő erezzel van behálózva. Tavasz virágzata rendesen túltömött s rendetlen gomolyokba göngyölgött belső szirmokból áll, míg nyári és őszi virágai nem ritkán a tökéletesség oly magas fokát érik el, hogy ilyenkor a világ-hírű Maréchal Niel is messze túlszárnyalják; ehhez járul még szép csészealaku szabályos alkotása, egyenes délczeg tartása s erős thea-illata. Porodák középszámuak, jól fejlődtek s a piros szárazon ülő sárga-tálcás bibékkel egyenlő magasságban állanak. Az öt kehelylevél jól ki van fejlődve, hosszas háromszög-alaku, hegyes csúcsban végződve; kettőnél kétoldalt 2—2 vékony fogazat látható, egyiknél csak az egyik oldalon van 1—2 függelék, míg kettő épszerű; küllapjuk fénytelen, gyengén gyapjas, karminnal dúsan, néhol csikosan barnított, hosszan lefutó, tökéletlen, némileg ránczolt gyenge bordázattal s csak elvétve, különösen a fogazottak szélén látható gyenge szőrmirigyekkel. Maghon gyengén fejlett, széles, de igen rövid, fölül alig nyomával némi befűződésnek; fölülete sima, szürkésen hamvas, karminnal bőven barnított; alsó harmadában élénk zöld színű, néhány elszórtan álló szőr-mirigygyel ellátva. Virágkocsány igen hosszú, erős és felmeredő, karminbarna, hosszában ránczolt s rövid, pirosbarna szőrmirigyekkel elszórtan borított. Melléklevelek eléggé fejlettek, vékony hosszú csúcsban végződnek, alapjukon s a csúcs tájékán rojtos mirigyos nyulványokkal birnak, míg a csúcsok széle mirigyszőrökkel pillázott. Levélnyel hatalmasan fejlődött, alsó részén 5—7, az alap felé erős, hátrafelé hajlott tuskékkal s ezek közt gyér számu szőrmirigyekkel borított; fölül sekélyen és szélesen, a csúcs felé keskenyülő barázdával ellátva, melynek szélein ritkábban álló, de hosszabb mirigyos serték foglalnak helyet. A felsűrű terjedelmes lombzat hatalmasan fejlődött 5—7 levélből áll, melyek rövid to-

jasdad alakuk, simák s széleiken tökéletlenül fűrészelték. A bokor növése erős, de alacsony, többnyire bogasan oldalt elágazó; sima hajtásai gyéren álló, keskeny alapra rögzített, hátrafelé görbült igen hegyes piros tüskékkel fegyverzetek. A lombzat, melléklevelek, levélnyel s a hajtások fiatal korban sajtászerű barnapiros színnel s hamvas borítékkal birnak, mely utóbbi azonnal lekopik, ha hozzányulunk s ilyenkor az érintési hely azonnal sima fénylő lesz; — e szineződés később sötétzöldbe megy át. Virágzat elég dús, a hajtások végén rendszeren egyesével álló s a lombzat közül délczegen kiemelkedő, szabadon s igen gyakran megújuló. Tavaszi virágai rendszeren elsatnyultak, igen roszul nyilnak fel s a szíromzat közepe rendetlenül összegomolyódott; ha azonban e tavaszi bimbókat lecsipkedjük, gyönyörű nyári virágzatot nyerünk, mely őszre még egyszer ismétlődik. Mint kiválólag nyáron virágzó faj, félmagasra nemesíttessék s ily alakjában a kerti thearózsák vezéralakjának tekinthető; bokortői a csoportosításokhoz is használhatók, csak hogy oldalt elágazó növése miatt e célra kevésbé alkalmasak. Edénybe ültetve a kései hajtásra is használható, de ilyenkor nem kapja meg tökéletes színét s felnyílása sem lesz kielégítő. Nyesése hosszúra vétessék, télire pedig meleg száraz takaróval kell ellátni.

Papa Gontier.

Thea. — Nabonnand, 1882.

Változékony, fénylő világos rózsaszínű, néha karminpiros, hátsó lapján mindig sötétebb, a szirmok közepén néha széles világosabb csiktól felezve, a központ alapjában sárgásan elmosódva. Középnagy, néha nagy, csak lazán telt, szép hosszúságú csészealakú, terjedelmes szirmai szabályosan rendeződve; egyenes, néha oldalagos tartású, gyenge theaillattal. Porodák számosak, tökéletesen fejlődtek, hosszú szárazon sugarasan helyezkedve; az alacsony piros szárazon ülő, patkóalakú tálcákban végződő bibék csak gyér számban vannak jelen, de igen jól vannak kifejlődve. Az öt kehelyszírom aránylag fejletlen; kettőnél a szélek épek s ezek néha

mirtuslevélalakúak, a mennyiben az alap felé megkeskenyülnek; a többi három rendszeren hosszúságú háromszög alakú, széleiken kettőnél kétoldalt, egynél féloldalt fogazottak, mely fognyúlványok azonban alakra és számra nézve változók; külső lapjuk fénytelen, a csúcs felé gyengén ormolt, a fogazottaknál ránczolt s ez utóbbiak szélein, néha fölületükön is elszórt mirigyszőröcskék foglalnak helyet. Maghon aránylag kicsiny, fölül jó befűződött, világos-zöld, rendszeren sima. Virágzár jól megnyúlt, erős, fényes, hosszában gyengén redős, világos-zöld, a napoldalon némileg barnított s csak néhány elkorcsosult szőrmirigygyel borított. Melléklevelek aránylag rövidek, hártásak, jól kiszélesednek s hosszú hegyes, csak kissé oldalt álló csúcban végződnek, széleiken sűrűn álló mirigyos rojtokkal és szőrökkel pillázottak. Levélnyel hatalmasan fejlődött, alul 8—12 egyenlőtlen, de erősebb, a csúcslevél főerezetére átterjedő hátrafelé görbült világospiros tüskékkel s ezek közt gyéren álló apró szőrmirigyekkel borított; fölül szélesen és sekélyen, a csúcs felé keskenyen és mélyen barázdált, melynek oldalain távolálló apró szőrmirigyek foglalnak helyet. Lombzat sűrű, 3—7 jól kiszélesedett rövidebb levelekből áll, melyek fényes teltzöld színűek, alól világosabbak, homályosak, széleiken mélyen, de karélyosan, néhol tökéletlenül kétszer fűrészelték. Növése elég erős, sima zöld hajtásai fiatalon hamvasak s gyéren álló, keskeny, hosszúságú talpon nyugvó, kampósan hátragörbült karminpiros, aránylag nagy tüskékkel fegyverzetek. Virágzat dús, rendszeren egyesével álló, gyakran és szabályosan megújuló. Különösen szépek félignyílt virágai, míg teljesen felnyilva értéktelenné válik. Félmagasra nemesíttessék, bokortői pedig edénybe ültetve a korai hajtáshoz előnyösen használhatók. Nyesése hosszabbra vehető, télire pedig meleg száraz takarót igényel. Az elsőrendű kerti alakok közé tartozik s üzleti tekintetben is megállja a helyét; egyetlen hibája a gyors elvirítás, különösen forró nyárban; ha azonban felpattanó bimbóit lemetszve virágtartóba helyezük, a szobában 2 napig is eltartható.

Charles Lefévre.

Remont. — Lacharme, 1861.

Marguerite Brassac, (Brassac, 1875.) *Paul Jamin*. (Jamin 1878.) Világosabb vagy sötétebb fénylő karminvörös, a közepén biboros, kissé bársonyos. Nagy, telt, alacsony csúszalaku, felnyilva boltozott, a csúcson visszahajlott szirmokkal; tökéletes alkotásu, egyenes tartásu illatos rózsa. Porodák és bibék számosak, jól fejlődöttek. Kehelylevelek rövidek, csaknem petealakuak, gyorsan kihegyesedő csúcsban végződve, csak ritkán levélalakulag kiszélesedve; kettőnél kétoldalt változókéony gyengébb fogazat látható, egynél féloldali, csak gyarlón mutakozó nyulványok vannak, kettő teljesen épszélű; külső lapjuk homályos érdes, néha gyengén gyapjas, a csúcs tájékán gyenge középormmal, a fogazottaknál a széleken s itt-ott a fölületen elszórtan, néha sorrendben álló durva rövid szőrmirigyekkel benöve; belső lapjukon sűrű fehér nemezes gyapjazattal béleltek. Maghon jól fejlődött, kehelyalaku, fölül alig némi nyomával a befűződésnek, sima, világos-zöld, csaknem egészen kopasz. Virágnyel rövid, merev és erős, elszórt rövid mirigyos szőrözettel és mirigytelen sertékkal borított. A rövidebb levélnyel igen erős, alul 5—7 ap-

róbb vékony, kissé hátragörbült halvány tuskével s ezek közt néhány rövid szőrmirigygyel ellátva, fölül szélesen, csorgaszerűen barázdás, melynek tompább szélein távolálló rövid halvány szőrmirigyek foglalnak helyet. Melléklevelek jól fejlődöttek, a levélnyel alsó szabad részletét egy harmadán túl követik, hosszú tőralaku hegyes csúcsban végződve, széleiken apró rövid mirigyszőrökkel pillázva. A sűrű egyszínű teltzöld lombozat rendszeren öt jól kiszélesedett levélből áll, melyek széleiken mélyen és szabályosan, néhol pedig tökéletlenül kétszer fűrészeltek. A bokor elágazó erős növéssü; világos-zöld sima hajtásai távolálló, néhol csaknem háromszegletes rövidebb, kissé hátrafelé hajlott halvány lapos tüskékkel fegyverzetek. Virágzat igen dús, 3—4 egy hajtás végén, a második viritásnál egyesével álló; kedvező időjárás mellett meglehetősen jól ismétlődő. Félmagas, vagy magas alanyba nemesítették, erős elágazódása miatt bokortőnek nem való. Nyesése félrovidre vehető, télire azonban csak könnyű takarót igényel, sőt öregebb tői elég kemények arra, hogy a telet takaratlanul is kiállják. Mint kerti alak, az elsőrendű piros remontánsokhoz számítható. Général Jacqueminot ♀ × Victor Verdier. ♂

ÁTALÁNOS KERTÉSZET.

Vértrágya. — Ha a levágott szarvasmarha vére valamely edénybe felfogatik s keverés nélkül csendesén állni hagyatik, úgy a vér megolvad és két részre oszlik: alul a sötétpiros egynemű szilárdabb vérkalács, e fölött pedig a higan folyó vérsavó foglal helyet. Ha a vérsavót a vérkalácsról leöntjük és az utóbbit óvatosan darabokra vágdalva deszkákon a forró napra tesszük ki, nemsokára szurokszerű fekete-barnás tömeggé szárad össze, mely teljesen kiszáradva igen könnyen morzsolódik, mozsárban porrá törhető, teljesen szagtalan s száraz helyen éveken át eltartható a nélkül, hogy a legcsekélyebb változásnak lenne alávetve. — Már maga a megolvadt vérkalácsról leöntött vérsavó is rend-

kívül sok trágyanyagot tartalmaz, mivel azonban igen rövid idő alatt rothadásnak indul, melynél egyrészt sokat veszít trágya értékéből, másrészt kiállhatatlan büzt terjeszt, háromszor annyi vízzel keverve azonnal a trágyázandó területre öntessék, míg a megszáritott vérkalács zacskókban, ládikákban stb., hosszú időn át eltartható. E száraz vérkalács trágyaértéke oly nagy, hogy belőle 2—3 kiló felér egy koci közönséges istállótrágyával. Igaz ugyan, hogy a száritott vértrágya a talajt egyáltalán nem lazítja s így kemény talajnál nem lehet kizárólagosan alkalmazni, lazább, főleg homokos területeken azonban minden egyéb trágyaszert felülmúl. Alkalmazásakor vasmozsárban kell megtörni!

sűrű szitán átszítálni s az előzetesen feltüzelt talajba hinteni. Az alkalmazandó mennyiséget a körülmények határozzák meg; egy □ méter kerti területre 30—40 gramm felhintésénél az eredmény szemmel látható. — Legjobb a trágyázást őszi teljesíteni, hogy a téli nedvesség jól átdolgozza s a talajba öblitse a feloldott trágyarészeket. A meleg-házban e száraz vértrágya szintén igen előnyösen használható s különösen szép telt zöld színt kölcsönöz a leveleknek. Ha virágcserepeknél alkalmazzuk, úgy az edény földjének felső rétegét el kell távolítani s csak a vérpor felhintése után töltsék fel a cserep friss földdel, mert ha a vérport az edényföld felszínére hintjük, úgy öntözéskor a föld, a protein-anyagok ragasztó tulajdonsága folytán egy sajátságos, a vizet át nem eresztő kéreg képez; e kéreg azonban akkor sem képződik, ha a vérpor az edény földjének felső rétegével bensőleg összekevertetik. A száraz vértrágya ilyen elállítása és kezelése oly egyszerű, hogy egyszerűbbet már gondolni sem lehet s az így nyert anyag egyáltalán nem undorító, egészségügyi szempontból sem esik kifogás alá, mivel a forró nyári napon hirtelen beszáradt vérkalács a rothadásnak még csak nyomát sem mutatja s a mi fő, egyike a legolcsóbb mesterséges trágyaszereknek; egészséges friss marha- vagy birkavér ugyanis a mérsárosoknál, vagy a közvágóhidakon potom pénzért, néha csupa szivességből is kapható.

A vértetű pusztítása. — Némely vidéken a vértetű: *Schizoneura lanigera*, a gyümölcsfákon oly tömegesen jelenik meg, hogy még a legszebb és legerőteljesebb gyümölcsfákat is elpusztulással fenyegeti. Az utóbbi időben több európai állam rendeleteket és módszereket bocsátott közre e fenyegető rovar elpusztítására. — Dr. Kessler kasseli rovarász legujabban azt ajánlja, hogy a meglepett fák törzse és annak összes ágai, minden ajánlott vegyszer mellőzésével, erős kefe segítségével csupán tiszta vízzel dörzsöltesse nek jól föl és le, mi által a rovar teljesen elvész. Kessler azt hiszi, hogy módszere nem egyéb Kolombus tojásánál, azonban mind-

eddig senki sem jött még rá. A rovarász úr állítása tényleg való, mivel a vértetű ez uton erőművileg, mechanikailag pusztul el; azonban nagyon tévedünk, ha azt hisszük, hogy a tiszta vízzel immár »brevi manu« végezzünk a vértetűvel. Kessler ugyanis egyáltalán nem veszi tekintetbe, hogy az így alkalmazott erő nem pottyank le az égből, hanem a fatulajdonosnak vagy erejét és idejét, vagy pedig pénzét követeli csere fejében; gondoljuk meg, hogy egy nagyobb gyümölcsfának teljes lekeféltése, mely még a kisebb ágakra is kiterjedjen, egy ügyes munkásnak bizonyosan egy napi munkát ad. Ha a vértetűt már erőművi uton akarjuk elpusztítani, úgy akkor is teljes sikert érünk el, ha erős kefével szárazon dörzsöljük le a fának egész fölületét, sőt ez a száraz ledörzsölés sok tekintetben előnyösebb a nedvesnél, mert míg a víz, esetleg petékkal telt nőstényeket a kéreg oly zugaiba sodorhat, hol azok ismét a kéregbe kapaszkodhatnak, addig a lekefélt rovar a földre hull s így ártalmatlanná tétetik; arra azonban nagyon ügyelni kell, hogy a lekeféltést, akár nedves, akár száraz legyen az, mindig a széloldalon kezdjük meg. — Kessler kísérletei minden esetre azon meggyőződésre vezetnek, hogy a szél-tiben-hosszában alkalmazott vegyszerek egészen fölöslegessé válnak s így a gazdák ez uton is megtakaríthatnak valamit a pusztítás költségeiből.

Kétes eredetű körtefaj. — A múlt év október havában Bécsben tartott gyümölcskiállításon, csehországi kiállítók egy vajonc-körtét: *Hudella vajonc* név alatt állítottak ki. Ez a körte középnagy, néha nagy, 15—17 cm. magas, hosszas körtealaku, gyöngén hatarolt hassal; szára rövid, héja igen finom, zöld, minden folt és árnyalat nélkül, fekvésen érve megsárgul; husa zöldesfehér, később fehér, vajasan olvadó mint a császárkörte s köves szemcséktől mentes. Kitünő asztali gyümölcs, a szállításra is alkalmas, érlelési ideje szeptember közepe és vége, teljes jószágát azonban csak 8 napig tartja meg. Fája gyors és erős növéssü, szép koronaképződéssel; minden évben dúsan és biztosan terem s még Csehország zordonabb vidékein is jól

tenyészik. — Allítólag a császárkörte (Beurre blanche) magoncza s eredetéről csak annyit tudunk, hogy vagy Morva- vagy Magyarországból származik. Mivel e jeles körtefaj még csak osztályozva sincsen, érdemes volna vele közelebbről foglalkozni; galyakat róla szívesen közvetít a R. U. szerkesztőség.

Törpe diófa. — A közönséges diófának törpe válfaja: *Juglaus regia* var. *praepaturiens*, Franciaországból ered s ott meglehetősen el is van terjedve. Teljes télállósága folytán e fa nálunk is megérdemelné a kellő méltányolást. A diófának e törpe válfaja fél akkora területet sem igényel, mint a törzsalak s így kisebb kertekben is előnyösen tenyészthető. Legjobb tulajdonságai közé tartozik gyors termőképessége, mert míg a közönséges diófa csak 20 éves korában kezdi el gyümölcseit hozni, addig e törpe válfaj már mint 4—5 éves fácska termőképes; igaz ugyan, hogy diói aprók, azonban telbélűek és igen izletesek.

Uj eperfa Tonkingból. — A »Wiener Illustrierte Garten-Zeitung« szerint Godefroy-Lebeuf Tonkingból egy oly eperfát hozott Európába, mely fiatal leveleinek gyakori megújítása miatt, különösen a selyemtenyésztésre nézve bir kiváló fontossággal. Termelése úgy történik, mint a luczerné. (?) — Ezen furcsa eperfáról csakugyan szeretnénk bővebb tudomást szerezni.

Két uj számóczafaj. — 1. *Laxtons noble*. Angolországi ujdonság, mely Londonban a királyi kertészegylet által első díjban részesített. A bokor igen erős, ellenálló növésű; gyümölcse nagy, gömbölyded, finom zamatos borizü, kemény husu. Korábban érlelő keményebb, könnyebben eltartható faj. 2. *Italia*. Igen nagy, többnyire lapított, közepén barázdásan benyomott; fényes karminpiros; gödröcskében ülő magvai citromsárgák vagy barnásak; husa rózsaszínü, leves, finom zamattal. Valamivel korábban érlik s miután rendkívül dúsán terem, tömeges tenyésztésre ajánlatos. Göschke, ismeretes számóczatenyésztő ujdonsága.

Ti-Koua fügefaj. — Delavay apát, Jun-Nau chinai tartományból egy egész sereg érdekes növényt küldött legutóbb Franciaországba. Ezen gyűjtemény közt egy sajátos fügefa is létezik, mit a bennszülöttek Ti-Koua néven ismernek. E fügebokor ágai kúszók s részben a föld alatt terjednek tova; gyümölcse, mely megehető, színre s alakra nézve az Api-almához hasonlít, szintén a föld alatt fejlődik ki s ott is érlik meg. A chinaiak e gyümölcsöt rendkívül kedvelik s különben földi ugorkának is nevezik.

Prescot Wonder, melegházi ugorka. Reid & Bornemann, sydenham-londoni kertész-czég, mult évben egy korán érő s igen dúsán termő melegházi ugorkafajt hozott a forgalomba s miután ez az ujdonság igen meleg fogadtatásra talált, nevezett czég az ugorka magvát tömegesen termelvén, olcsóbb árak mellett kínálja. (50 szem 1 firt 50 kr.) Az eddigi tapasztalás szerint ez a melegházi ugorkafaj gyorsan és erősen nő, igen dúsán terem, gyümölcsei gyorsan és egyenletesen fejlődnek, szép zöld színűek s 40—45 cm. hosszúságot is elérnek, izük finom, gyenge ugorkazamattal.

Lagenaria verrucosa. — A közönséges kobak (lopótök) válfaja, mely Dammann & Comp. nápolyi import-czég által legújban Ázsiából került hozzánk. Virágai fehérek, illatosak, mint a közönséges kobaknál; gyümölcse nagy, csaknem gömbalaku, eleintén lazán gyapjas, későbbben sötétzöld, fénylő, sima és számos szemölcsessel borított. Termesztése megegyezik a kobakéval, hogy azonban van-e valamely nagyobb konyhaértéke, eddig még nem tudjuk.

Egy uj vadrózsa. — Dr. Aitchison ismeretes angol botanikus, a legutóbbi afghán határrendezés alkalmával, egy középázsiai rózsafajt fődözött fel, mely a Kuram-kerület hegységeinek nyugoti végén és Hariáb vidékén, 1300—3000 méter magasságban, folyóvizek és árkok mentén fordul elő. Ez a vadon növény rózsa 1.5—2 méter magas bokrot képez s nyáron át folyton telve van tisz-

tafehér apró virágokkal. Gyümölcsei kicsinyek, alig nagyobbak egy közönséges borsószemnél, eleintén narancs-sárgák, későbbben sötét biborszínt vesznek fel. A bokor különben télálló s számos tüskével fegyverzett, botanikus neve: *Rosa Beggeriana*, var. *gemina*. A »Garden and Forest« szerint e faj már Európába hozott, de elterjedve még nincsen, bár szakadatlanul megújuló virágzata folytán méltán megérdemlené, hogy a rózsászok vele behatóbban foglalkozzanak; mint télálló s hozzá még folytonosan remontáló, jól gyümölcsöző rózsafaj, rendkívül érdekes tárgyát képezhetné a műleges párosításoknak.

Cidonia japonica. — A japáni birs egyike a legkorábban nyíló diszcserjéknek; tisztafehértől a legszebb sötétpirosig menő szép virágai már áprilisban nyílnak; e tulajdonsága folytán e cserje már eddig is meglehetősen el van terjedve. Hogy e szép bokornak korai és gazdag virágzatát nyerhesük, két feltételt kell szemügyre vennünk: az egyik az, hogy e cserjét északi oldalra, különösen szeleknek kitett helyekre ne ültessük, hanem délnek fekvő védettebb helyet válasszunk ki számára, másodsor pedig a bokor környékét augusztusban ássuk tel és trágyázzuk meg jól, mert e cserje rendkívül szereti a trágyás talajt s ha így kezeljük, jelentékeny nagyságot szokott elérni s rendkívül dúsan virágzik.

Egy új Clematis. — A Clematis-fajok (ördöggezéma, gúzs) már régen alkalmaztatnak verandák és falak befuttatására s kerti válfajaik közt már eddig is sok szép alakokkal rendelkezünk, kiválólag kék színben. Legújabbán Baron-Veillard orleansi fatenyésztő több helyen, sőt a párizsi általános kiállításon is bemutatta e kuszó venyigés növénynek egyik általa tenyésztett új válfaját, melyet *Madame Baron-Veillard* névre keresztelt. Ez az új Clematisfaj igen erős növesű; gyönyörű élénk rózsaszínű, lillával árnyékolat virágai 10—12 centiméter átmérővel s tökéletes alkattal bírnak. A különféle bíráló bizottságok ez újdonságot elsőrendű fajnak minősítették, a párizsi kiállításon pedig f. év augusztus 16-án első díjjal jutalmazták.

Pelargoniák átteleltetése. — A szabadba kiültetett Pelargoniák átteleltetése, különösen ha már tetemes nagyságot értek el, igen sok gondot ad a kertésznek. Erősen elgyökeresedett tőket nem lehet edénybe helyezni s így számtalan ily tő tönkremegy, pedig éppen ezek szolgáltatják a legdúsabb nyári virágzatot. Nagyon egyszerűen átteleltethők az ilyen tők, ha késő ősszel a földből kiásva, gyökereikről a földet kissé lerázzuk s azután a gyökérzetet raffiával összekötve, csak kissé nedves mohába burkoljuk, mely burkolat azután ismét összekötöztetik. Az így elcsomagolt Pelargóniát a pinczébe vihetjük, hol igen jól áttelel s május közepén ismét kiültetve, egész nyáron át dúsan virágzik.

Mina lobata. — Egynyári folyondárvirág, mely 1886-ban Haage & Schmidt erfurti kertészek által hozott a forgalomba. Igen gyors kuszó növése folytán falak és folyosók, vagy piramis-állványok befuttatására felette alkalmas. Levelei háromlebenyeseek, félfürtös virágai hosszú, csaknem függőlegesen felmeredő száron ülnek, a teljesen felnyíltak sárgásan és pirosan árnyékolva fehérek, félignyílván narancspirosak, bimbói pirosak. Magvai a szobában, vagy a melegházban, homokos könnyű kertföldbe vetendők s midőn a plánták 5—6 cm. magasságot elértek, kis edényekbe ültetendők, honnét április végén, vagy május elején a szabadba ültethetők. Ha a plántákat kis edényből fokozatosan nagyobbakba ültetjük, úgy e növény az ablakban is jól tenyészik s rövid idő alatt az egész ablakközt befutja. Legújabb időben e szép folyondár felől több kertész nyilatkozott már; némelyeknél erősen hajtott, de nem virágzott, másoknál azonban dús virágzatot hozott; — eddigi tapasztalás szerint nem szereti a sok nedvességet. Ugy látszik, hogy e szép folyondárvirág rövid idő alatt ki fogja szorítani a nagy népszerűségnek örvendő hajnalkát. (Convolvulus.)

Kékszinű Gladiolus. — Mult évben Perzsiából és Afghanisztánból *Gladiolus Kotschianus* név alatt egy kékes színű Gladiolusfaj hozott Európába, de ritkasága miatt még

alig ismeretes. Dammann & Comp. nápolyi cég ez őszön egy hasonló, biboros fekete-lilla és részben kék színben pompázó új fajt, a *Gladiolus atroviolaceus-t* hozza a piacra. E faj Palesztinából származik, mintegy 30 cm. magasra nő és igen dúsan virágozik. Nem valószínű, hogy keresztezések által nemso-kára kék *Gladiolus*-sal fogjuk kerteinket fel-diszithetni.

Magyar rózsák Párisban. — Geschwind Rudolf korponai rózsatenyésztő, a párizsi ki-állítás alkalmával f. év június 21-én több róz-sáját állította ki, melyek közül kitüntetést és elismerést nyertek: *Mercedes*, *Roi des Aunes*, *Souvenir de Brod* és *Nymphé Tepla*.

A jövő év kritikus napjai. — Falb Rudolf hírneves bécsi időjós, az 1890-ik év-ben bekövetkezendő időváltozás napjait már közzétette. Összesen 24 ily kritikus napot helyez kilátásba, melyek közül 7-szer nagyobb szabású légköri változások fognak bekövet-

kezni s ezeket Falb elsőrendű kritikus na-poknak nevezi; — ilyenek: január 20-ika, február 19-ike, márczius 20-ika, július 31-ike, augusztus 30-ika, szeptember 28-ika és ok-tóber 28-ika. Másodrendű kritikus napok: április 5-ike, április 19-ike, május 4-ike, ju-nius 3-ika, július 2-ika, október 13-ika, no-venber 12-ike és deczember 12-ike. Végre harmadrendű napok, melyeken csupán kisebb-szerű időváltozások várhatók: január 6-ika, február 5-ike, május 18-ika, június 17-ike, augusztus 15-ike, szeptember 14-ike, novem-ber 26-ika és deczember 26-ika. — Jó lesz a kertészeknek ezen napokat a naptárak meg-felelő oldalaira feljegyezni.

Jean Soupert ismeretes luxembourgi rózsatenyésztőt a luxembourgi király-nagy-herceg, a tölgykorona-rend lovagjává ne-vezte ki. E kinevezés azon érdemek jutal-mául tekintetik, melyeket Soupert magának a párizsi kiállítás alkalmából szerzett.

UJ RÓZSAFAJOK.

Miss Marston. Thea. Pries. — Fehér, sárgás rózsaszínnel, igen sötét rózsaszínű szegélyvel, közepén barackcsárga; nagy, telt, pompás ibolyaillattal. Növése középérső, különösen dús virágzatu. Elsőrendű rózsá.

Gustave Nadaud. Thea. Soupert-Notting. — A bokor növése mérsékelt; virága nagy, telt, külső szirmai terjedelmesek, a belsők keskenyebbek; színe tiszta czinóbervörös, lakkos karminnal árnykolt, közepén haj-nalpiros. Madame Lambard × Safrano. — 1888. június 29-én Roubaix-ban díjazva lett.

Duchesse Marie Salviati. Thea. Soupert-Notting. — Erős növésű; virága nagy, telt, hosszú bimbói jól felnyílnak; színe az alapon narancs-sárga, gyenge testszínnel elegyítve, közepén barackpiros. Néha minden árnyalat nélküli sáfránszínű virágokat hoz; kellemes ibolya-illattal bír s különösen hajtásra ajánltatik. Mad. Lambard × Mad. Maurice Kuppenheim.

Mlle. Jeanne Guillaumez. Thea. Bonnaire. — Igen erős növésű, felmeredő hajtásokkal, lombozata foly-tonosan zöld. Virága nagy, telt, jól alkotott; szép meg-nyult bimbói sötét rózsakarmin színűek; a félig felnyílt rózsá téglapiros, belül fémes fakórózsaszínű, teljesen fel-

nyilva sötét szalmasárgán elárasztott. Lyonban első osz-tályú okmányt nyert.

Souvenir d'Augusta Legros. Thea. Bonnaire. — Növése igen erős, bokros, mint a Souv. de Thérèse Levet, de erősebb egyenes ágakkal s fényes zöld lombo-zattal. Virága szép tűzpiros, sötét-karminnal elegyítve; igen nagy, szép bimbói hosszasak, szilárd száron ülnek. A csokorkötéshez alkalmas rózsá.

Georges Farber. Thea. A. Bernaix. — A bo-kor közép magas, erős növésű, fényes zöld lombozattal; bimbói megnyúltak, nagy virága erős hosszú kocsián on ül; szirmai szilárdak és sűrűn sorakozottak, egyenkint csúcsosak, a külsők bársonyosan sötétpirosak, sötét tűz-vörössel eretettek, a központban karminpirosak; belső lapjukon cseresznyeszínűek, kívül halvány rózsaszínűek s e színezet a rózsának igen szép árnyalatot kölcsönöz.

Mad. Marthe du Bourg. Thea. A. Bernaix. — Szép bokra erős növésű s az egész meleg időkzabban virágoktól borított. A rózsá igen nagy, jól alkotott, szilárd szirmokkal, melyek közül a külsők terjedelmesek, visszahajlottak, a belsők felmeredők, öblösek; színe fehér, ibolyás-karminnal elmosódva, a szirmok szegélye testszín

piros, kinyíláskor halvány krómsárgával elmosódva. Igen élénk szinezetű elsőrendű rózsá.

Mad. Philippe Kuntz. Thea. A. Bernaix. — A bokor erős növési, szép lombozata fénylő zöld; serlegalaku virágai merev kocsánon foglalnak helyet; színe cseresnyepiros, gyengéd testszinű átmenettel.

Madeleine d' Aoust. Thea. A. Bernaix. — A bokor középerős, dús virágzatú; virága nagy, telt, ildomos alkotású, kétféle szinezettel: felső felében halvány test-rózsaszínű, közepén nankin-sárga, gyakran fordítva, erősebb vagy gyengébb kinyomattal. Bimbói megnyúltak, egyesével vagy hármásával a hajtások csúcsán. Ezen különös faj egyesíteni látszik a Malmaison és W. A. Richardson rózsák tulajdonságait.

Bona Weillschott. Thea.-hybr. Soupert-Notting. — Erős növési; virága nagy, telt, centifolia-alaku, pirosas-rózsaszínű, közepén narancspiros, illatos. Goubault × Marie Baumann.

Mad. Hortense Montefiore. Thea.-hybr. Soupert-Notting. — Növése erős; virága nagy, telt, zsendelyes, színe testszinnel márványolt fehér, közepén világos króm-okker-sárga. Kiváló ujdonság. Julie Weidmann × Amabilis. (Thea.)

Mad. de la Collonge. Thea.-hybr. A Levet. — A bokor erős növési; virága igen nagy, telt, tökéletes alkotású, jó tartással, néha 10—12 cm. átmérővel; színe élénk rózsaszínű. Igen dús virágzású, sötétzöld lombozatú virág.

Souvenir de M. Bruel. Bourb. A. Levet. — Erős növési; virága nagy, telt, jól alkotott, világos fénylő piros, erős tuskékkal, vastag hajtásokkal s szép sötétzöld lombozattal; virágzata igen dús.

Mlle. Camille de Rochetaillée. Polyantha rem. A. Bernaix. — Alacsony növési, a hajtások végén nagy ernyőben ülő, számos apró fehér, a napon piros pontokkal és csikokkal tarkázott illatos virágokkal, melyek jól teltek, nyíltan boltozottak, zsendelyesek. Igen csinos kis rózsafaj.

Bellina Guillot. Pol. rem. Vve. Schwartz. — Bokra erősebb növési; számos zöldesfehér középnagy virágai ernyőben csoportosulnak; hosszas bimbói a sárgászöld kehelyszirmoktól teljesen befödettek. Igen jól remontáló faj.

Georges Schwartz. — Multifl. -hybr. Vve. Schwartz. — Igen erős növési, apró világos-zöld levelekből álló lombozattal; számos virágai középnagyok, fehéres rózsaszíntől karmin-rózsaszínig változó szinezettel; szirmjai szivalaknak, az alapon sárgásak. Kevés tövissel fegyverzett bokra, gyakran és szabadon megújuló dús virágzatot hoz.

Souvenir de Grégoire Bordillon. Rem. Moreau-Robert. — Bokra igen erős növési; hajtásai vékony tuskékkal sűrűn fegyverezve; lombozata sötétzöld; virága igen nagy és igen telt, tökéletesen alkotott, gömbalaku, élénkpiros, czinobervörössel árnyékolva.

Antonie Schürz. Rem. Geschwind. — Virága testszínfehér, igen nagy, telt, centifolia-alaku és illatu. Növése középerős, durva.

Jeanne Hély D'Oissel. Rem. L. éd é chaux. — Erős növési bokor, vastag egyenes ágakkal, melyek számos egyenlőtlen vékony tuskékkal fegyverezettek. Virága középnagy vagy nagy, telt, csodálatra méltó alkotással; (!) színe biborvörös, közepén élénkebb, a szirmok külső lapján biboros; igen illatos szép rózsá.

Gloire de l'Exposition de Bruxelles. Rem. Soupert-Notting. Az igen erős növési bokor szép lombozattal bír; virága nagy, telt, szép alkotású, bársonyos, sötét amarant-piros, alapjában tűzvörös, a szirmok külső lapja borszinű. Souv. de W. Wood × Lord Macaulay. Brüsszelben múlt évben elsőrendű kiténtést nyert.

Gustave Piganeau. Rem. J. Pernet Ducher. — Erős növési; virága különösen nagy, telt, serlegalaku, színe ragyogó karminpiros. Charlotte Corday × B. de Rothschild.

Mad. Chabal. Rem. Vve. Schwartz. — Lombozata világos-zöld; hajtásai vékonyak s egyenes álló, elegáns tartású rózsában végződnek, mely telt, serlegalaku, élénk chinai rózsaszínű, a szirmok csúcsa halvány ezüstös rózsaszínnel szegélyezve, a középsők keskenyek, hegyezett, néha rojtosak. Igen illatos, szabadon remontáló rózsá, mely a theahybridákhoz közel áll.

Souvenir de Monsieur Gomot. Rem. Vve. Schwartz. — A bokor növése igen erős; lombozata világos zöld, hajtásai csaknem fegyvertelenek. Virága igen nagy, jól alkotott, szép tartású, közepén tűzvörös, felnyílvá bársonyos borseprő-vörös, szilvakékesen elboritva. (!) A Dr. Hénon származéka.

Mlle. Marie Magat. Rem. Liabaud. — Erős növési bokor, egyenes hajtásokkal; szép lombozata sötétzöld, vesszői gyéren álló pirosas erős tuskékkal fegyverezettek; virága igen nagy, jól alkotott, telt, ragyogó világos rózsaszínű, gömbalaku.

Vicomte de Lauzière. Rem. Liabaud. — A bokor erős növéssel bír, ágai egyenesek, felmeredők; szép lombozata sötétzöld, öt levélből áll. Virága igen nagy, telt, gömbalaku, jól alkotott, szép biborpiros, minden árnyalat nélkül.

Antoine Rivoire. Rem. Liabaud. — Erős nö-

vésű bokra szép pirosas hajtásokból és sötétzöld, öt levél által képezett lombozatból áll. Virága nagy, telt, jól alkotott, sötét borpiros.

Souvenir du Général Richard. Rem. Li ba ud. — Folyton virágzó faj, erős növési, kissé szétágazó, számtalan apró tüskével borított izmos hajtásokkal; terjedelmes lombozata sárgás-zöld. Virága igen nagy, rikitó sötét skarlátpiros, tavaszkor és őszi néha telt. Sajátos, némileg fajbeli jellegekkel felruházott rózsza.

Laforcade. Rem. Lé vé que et fils. — Erős

növési bokor, sűrű egyenes ágakkal és terjedelmes, sötétzöld lombozattal. Virága igen nagy, serlegalaku, szép karminvörös színezettel. Gyönyörű elsőrendű rózsza, mely egy jeles párizsi kertész nevét viseli.

Mad. Charles-Frédéric Worth. Ru go sa -hybr. Vve. Schwartz. — A bokor igen erős, vastag hajtásai kevésbé tüskések mint a törzsfajnál; igen sűrű lombozata pompás sötétzöld, reczés levelei mázosan fénylők. Virága nagy, telt, jól alkotott, szép karminpiros, illatos; virágzata ernyős.

IRODALMI SZEMLE.

Destruction du puceron du Rosier. (A rózsza-levéltetű elpusztítása. Journal des Roses, ez évi 9-ik száma.) Menart Boureau suésvári kertész, a levéltetveket következő vegyszerrel pusztítja el: 1 súlyrész ammónia, (szalámiaszesz) 2 súlyrész rézgálic, (kékkő) és 200 súlyrész víz. A kékkő előbb a vízben feloldatik s aztán öntetik az ammónia hozzá. Ezen oldat jól felkeverve, reggel öntöztetik a tetvektől meglepett bokorra, melyen Boureau állítása szerint estéig minden levéltetű elpusztul. — Nézetünk szerint az 1%-os kékkőoldattal ugyanazon célt lehet elérni, mivel a jelzett keverési arány mellett az ammónia a rézéleg egy részét zoldes csapadék alakjában kiválasztja s ez vízben oldhatatlan lévén, alig fog mérgezőleg hatni a levéltetvekre.

Destruction des vers blancs. (A cserebogár álczáinak elpusztítása. Journ. d. R. ez évi 10-ik száma.) A francia földművelésügyi központi szindikátusa a cserebogarak álczáinak elpusztítására a dimethyl-benzin-kén-et hozza ajánlatba. Kertekben és parkokban egy méterre csupán 5 gramm kell e folyadékából, hogy a szer mérgező környezetben levő álczák elpusztuljanak. Egy hektárnyi területre mintegy 30 franknyi költség számítható. A szer fecskendővel hozatik a talajba, alkalmazás módja azonban nincsen bővebben feleltve.

Observation sur les Rosiers Polyantha Remontants. (Megjegyzés a remontáló polyantha-rózsákra. Journ. d. R. ez évi 11-ik száma.) Felemlítettük E. Verdier árjegyzéke, melyben e jeles francia rózsatenyésztő oly megjegyzést tesz, hogy a remontáló polyantha-rózsákat: »rövidnövésű Noisette-rózsák« csoportjelzővel kellene ellátni, minthogy ez jobban megfelel azon hasonlatosságnak, melylyel e rózsák a Noisette-csoport alakjaival, semmint a tőlük távolálló polyantha-rózsákkal birnak.

Bouturage des Rosiers thé. (A thearózsza dugványozása. Journ. d. R. ez évi 10-ik sz.) E. Miler röviden vázolja a dugványozás azon ismert módszerét, mely szerint a dugványgalyak az edény szélén sülyesztendők a földbe;

közleménye főbb pontjaiban megegyezik a mult évfolyamban e tárgyról kimerítőn foglalkozó cikkünkkel.

Lusiadas. (Rosen-Zeitung, ez évf. 5-ik száma.) Mintegy 4 évvel ezelőtt P. da Costa portugál rózsatenyésztő, Lusida s név alatt egy új rózsát hozott a forgalomba; későbbben küldt, hogy a nagy lármával hirdett újdonság nem egyéb, a már jól ismert Céline Forestier Noisette rózsánál; ennek megfelelőleg a szaklapok da Costát rögtön »agyondorongálták.« Ezt a csúf bukást még tetőzte egy újabb: da Costa ugyanis nyomban rá, Condessa da Foz név alatt ismét egy újdonságot kerített, melyről megküldt, hogy az a Réve d'or-nak egy roszul virágzó másolata. Da Costa tehát letűnt a láthatárról, de csak egy időre, mert most meg a németországi rózsakedvelők egyletének útján keres rehabilitációt, beküldvén a Lusiadas színnyomatos ábráját s néhány eredeti példányát C. P. Strassheim egyleti lapszerkesztőnek, ki el is vállalta a részrehajlatlan bíró szerepét. Ezzel a Lusiadas-kérdés ismét napirendre került, hogy végre igazságos megoldást nyerjen. A színes ábráról mit sem szólhatunk, mivel az minden kritikán alul áll, bár a kép rajzolója: Menezes, rányomatta, hogy: »Copia do natura« — Ezt a kérdést élénken fogjuk követni, sőt a kísérleteket sem fogjuk elmulasztani, e szegény zaklatott portugáli rózsász ügyében.

Die Rosenabstimmung pro 1888-89. (Rosen-Zeitung, ez évf. 5-ik száma.) A németországi rózsakedvelők egylete minden évben kérdéseket szokott felvetni a rózsászat köréből s a beküldött szavazatokat rendezve, az eredményt közzéteszi. Előttünk fekszik a legújabb szavazás táblázata, melyről egyelőre csak annyit mondunk, hogy 19 kérdésre 39-en szavaztak. (Sajnálatos csekély szám.) A szavazók közt csupán négyen szerepelnek monarchiánkból s ezek közt csak egy magyar van. (Mühle.)

Manmuth-sajtóhiba. — A »Wiener Illustrirte Garten-Zeitung« ez évi 10-ik számában »Caroline Souper« név alatt egy új rózsza iratik le, sőt e lap a rózsának fekete nyomatos ábráját is hozza. A leírás egészen jó és szép, hanem . . . »Caroline Souper« helyett: »Clotilde Souper« olvasandó.

Kertészeti zsebnaptár 1890-re. Irta: Pál gazda, kiadják: L. égráy Testvérek, Budapesten, Nádor-utca 7. sz. — Rendkívül bő tartalommal, melyek közül különösen a gyümölcs- és konyhakertészet van terjedelmesen tárgyalva. A czélszerű kiállítás e hasznos zsebnaptárt rendkívül ajánlja. Ára 1 frt 40 kr.

Mayer Miklós Szeged város főkertésze, előfizetést hirdet egy általa kiadandó műre, mely a városok és falvak utczái, terei, nemkülönben az országutakra kiültetendő csemeték nevelése s a kiültetett sorfák fajonkinti kezelésére fog vonatkozni. Előfizetési ára 80 kr. — A közvetítést lapunk kiadóhivatala is szívesen átveszi.

Erschinger János kiadásában Ujpesten: »Fate-nyésztési Lapok« czimen, egy hazánkra nézve szerfelett fontos folyóirat jelent meg. E szaklap hirdetését mai számunk terjedelmesen közli.

Cultivo de los rosales en macetas. Az első spanyol munka, mely a rózsák edénybeli termelését tárgyalja s szerkesztőségünknek beküldetett. Hazánkban e munka ugyan nem bír semmiféle jelentőséggel, az eseményt azonban mint lapunk európai diadalának jelét, itt nagy örömmel regisztráljuk. A csinosan kiállított könyvet: Don Dr. Mariano Vergara hírneves madridi rózsakedvelő írta.

COMTE HENRI RIGNON,

mai műmellékletünk, felnyomott névvel, vagy e nélkül, (blanko) csomagolás és postabérrel együtt 20 kr. beküldése mellett szállíttatik. Több darabnál tetemesen olcsóbban.

A Rózsa Ujság kiadóhivatala.

Princesse de Sagan.

Thea. — Dubreuil, 1887.

